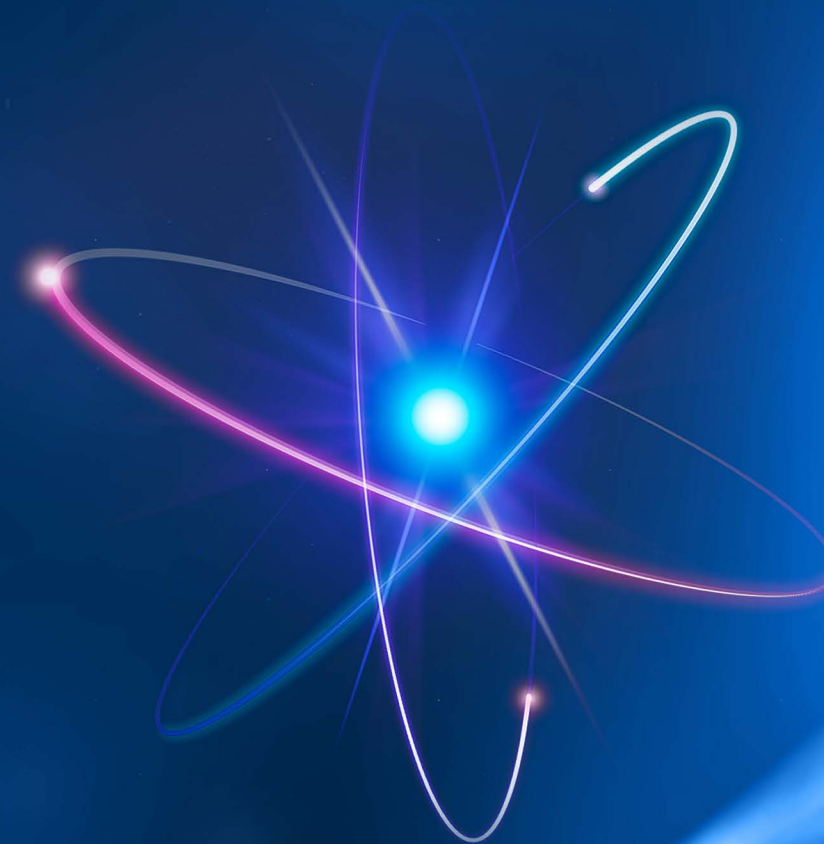

2025

№5

ISSN 3060-527X

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR.

XALQARO ILMIY METODIK JURNAL
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC METHODOLOGICAL JOURNAL

**TA'LIMDA ISTIQBOLLI
IZLANISHLAR**

Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

**ПЕРСПЕКТИВНЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБРАЗОВАНИИ**

Международный научно-методический
журнал

**PROSPECTIVE RESEARCH IN
EDUCATION**

International scientific methodological journal

№ 5-son, 1-qism 2025-yil

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Ro'ziyev Umar Muzafarovich,
Buxoro davlat universiteti, Psixologiya kafedrasida dotsenti

IJTIMOIIY FOBIIYA RIVOJLANISHI BILAN BOG'LIQ HOLATLARNING MUAMMOLARI VA DIAGNOSTIKASI

Annotatsiya: Har bir inson bir vaqtning o'zida qandaydir tashvish darajasini boshdan kechirishi mumkin. Fobiya buzilishi bo'lganlar buni doimiy ravishda boshdan kechirishadi va shunchalik kuchliki, bu ularning hayot sifati ta'siriga sezilarli darajada salbiy ta'sir qiladi. Bu maqolada o'spirinlarda bezovtalik hissi va ijtimoiy fobiya ko'rinishlari va ularni oldini olish, ijtimoiy fobiya belgilari, kimlarda ko'proq kuzatilishi, ijtimoiy fobiyaning sabablari, haqida fikr yuritilgan. Maqolada ijtimoiy fobiya ko'rinishlari, kelib chiqish sabablari, oldini olish usullari haqida ma'lumot berilgan.

Tayanch tushunchalar: Agorafobiya, xavotir bezovtalik, sintez funksiyasi, zaifliklar fobiya, xulq-atvor, muzlatish, somatik kasalliklar, vahima, irratsional qo'rquv, ayxmo fobiya, chuqur depressiya, stereotip travmatik holat, obsessiya. signal funksiyasi, tartibga solish funksiyasi, hissiy shantaj va oldindan sezish obsessiv qo'rquv.

Аннотация. Каждый может одновременно испытывать определенный уровень беспокойства. Люди с фобическим расстройством испытывают это постоянно и настолько сильно, что это оказывает значительное негативное влияние на качество их жизни. В этой статье рассматриваются проявления тревожности и социальной фобии у подростков и их профилактика, симптомы социальной фобии, у кого они наблюдаются чаще, причины социальной фобии,. В статье представлена информация о проявлениях социофобии, причинах возникновения, методах профилактики.

Основные понятия: агорафобия, тревога, функция синтеза, слабости фобия, поведение, замораживание, соматические расстройства, паника, иррациональный страх, эйхмофобия, глубокая депрессия, стереотипное травматическое состояние, навязчивая идея, сигнальная функция, регуляторная функция, эмоциональный шантаж и предчувствие навязчивый страх.

Annotation. Everyone can experience a certain level of anxiety at the same time. People with phobic disorder experience this constantly and so strongly that it has a significant negative impact on their quality of life. This article discusses the manifestations of anxiety and social phobia in adolescents and their prevention, the symptoms of social phobia, who have them more often, the causes of social phobia,. The article provides information about the manifestations of social phobia, causes, methods of prevention.

Basic concepts: agoraphobia, anxiety, anxiety, synthesis function, weakness phobia, behavior, freezing, somatic disorders, panic, irrational fear, eichmophobia, deep depression, stereotypical traumatic state, obsession. signaling function, regulatory function, emotional blackmail and premonition obsessive fear.

Kirish. Milliy ruhiy salomatlik instituti ma'lumotlariga ko'ra, AQShda 10 milliondan ortiq kattalar u yoki bu fobiyadan aziyat chekmoqda. Bu bo'rttirilgan qo'rquvlar - o'rgimchaklar, ignalar, ilonlar, balandliklar, ijtimoiy vaziyatlar yoki hatto jamoat joylari - bular shunchalik ko'pki, ular kundalik hayotga xalaqit beradi.

Yaxshi xabar shundaki, so'nggi bir necha o'n yilliklar davomida psixologlar va boshqa tadqiqotchilar fobiyalarni davolash uchun bir qator samarali xulq-atvor psixologik va farmakologik davolash usullarini, shuningdek, texnologik aralashuvlarni ishlab chiqdilar. Endi tadqiqotchilar keyingi qadamni qo'yishmoqda, deydi psixolog va fobiya tadqiqotchisi Arne Ummon, Shvetsiyadagi Karolinska institutining klinik neyrobiologiya bo'limi doktori. Ular fobiyaning asosini tashkil etuvchi miya davrlarini va davolash paytida miyada nima sodir bo'lishini tushunish uchun pozitron emissiya tomografiyasi (PET) va funksional magnit-rezonans tomografiya (fMRI) kabi neyroimaging usullaridan foydalanadilar.

Barcha fobiyalar-bu TSSB va vahima buzilishi va boshqalar bilan bir xil sinfga mansub Anksiyete kasalliklari. Anksiyete buzilishi asosan qo'rquvga asoslangan.

Ummon "Miyada nima sodir bo'layotgani haqida ko'proq bilganimizdan so'ng, biz davolanishni aniqroq tanlashimiz mumkin", deydi. Ular Amigdala - miyaning temporal loblari o'rtasida joylashgan kichik Amigdala tuzilishi - asosiy rol o'ynashini va Amigdala va unga bog'liq miya tuzilmalarining noto'g'ri ishlashi ko'plab fobiyalarni keltirib chiqarishi mumkinligini aniqladilar. Biroq, tadqiqotchilar bu qanday sodir bo'lishining tafsilotlarini hali aniqlay olishmadi.

Qo'rquv biologiyasi

Garvard tibbiyot maktabi psixiatr Skott Rauch: "neyroxiemalar va qo'rquvning miya asoslari haqida biz bilgan narsalar dastlab hayvonlarni o'rganish orqali olingan", deydi. Darhaqiqat, 30 yildan ortiq tadqiqotlar laboratoriya kalamushlarida qo'rquvning nevrologik asoslarini o'rganishga qaratilgan.

Nyu-York universiteti psixologi, Jozef LeDoux, ushbu turdagi tadqiqotlarning kashshofi: "ushbu paradigmadan foydalanib, so'nggi 25 yil ichida biz miyada qo'rquvni qayyerdan izlash kerakligini aniqlay oldik", deydi.

Ular aniq aniqlagan narsa Amigdala. LeDoux va boshqalar amigdalaga va undan tashqariga olib boradigan ikki tomonlama yo'l borligini aniqladilar. Bir yo'l to'g'ridan - to'g'ri qo'rqinchli hissiy stimuldan - masalan, ilon ko'rinishi yoki baland shovqin ovozi-soniyaning bir necha mingdan birida amigdalaga olib boradi. Ikkinchi, sekinroq yo'l birinchi navbatda amigdalaga etib borishdan oldin yuqori korteksga boradi.

"Qisqa yo'l tezroq, ammo noto'g'ri", deb tushuntiradi LeDoux. "Agar bomba portlasa, siz biron bir sezgi tovush sifatini tezda baholay olmasligingiz mumkin, ammo uning intensivligi amigdalani faollashtirish uchun yetarli bo'ladi. Agar siz bombalar haqida ko'p ma'lumotga ega bo'lsangiz, qaysi yo'l orqali xavfni baholashingiz mumkin, ammo bu ko'proq vaqt talab etadi."

Shunday qilib, tez yo'l miyaning erta ogohlantirish tizimidir, deb tushuntiradi LeDoux, va tez yurak urishi va kaftlarning terlashi kabi qo'rquvning jismoniy namoyon bo'lishiga olib keladi. Ikkinchi yo'l birinchisiga to'g'ri kelishi va ongli qo'rquv tuyg'ulariga yoki qo'rquvning yo'qligiga olib kelishi mumkin. Bu kabi tadqiqotlar tadqiqotchilarni fobiya va boshqa tashvish buzilishlari Amigdala va unga aloqador miya hududlarida qandaydir disfunktsiya tufayli yuzaga keladi, degan fikrga olib keldi.

Rauchning so'zlariga ko'ra, tadqiqotchilar hayvonlar tajribalaridan o'rgangan narsalarning tafsilotlari va ko'lamini g'ayrioddiy. "Ammo salbiy tomoni shundaki, siz o'rganganlaringizni odamlarga, ayniqsa Anksiyete kasalliklari bo'lgan odamlarga ekstrapolyatsiya qilishingiz kerak", deydi u. Shunday qilib, taxminan o'n yil oldin, tadqiqotchilar PET va fMRI kabi miya tasvirlash texnologiyalaridan foydalangan holda odamlarda shunga o'xshash jarayonlarni o'rganishga harakat qila boshladilar.

Ularning tadqiqot natijalari allaqachon ko'plab Anksiyete kasalliklari, xususan, obsesif-kompulsiv buzuvchilik va travmadan keyingi stress buzilishi haqida chuqurroq tushunishga olib keldi.

Kamroq tadqiqotlar fobiyalarga qaratilgan, deydi Rauch: "u yerdagi ma'lumotlar biroz kamroq ishlab chiqilgan va natijalar kamroq bog'liq". 2000-yillarning boshlari va o'rtalarida o'tkazilgan birinchi tadqiqotlar simptomlarning provokatsiyasini o'rganish edi: tadqiqotchilar, masalan, ilon fobiyasi bo'lgan odamga ilon yoki uning tasvirini ko'rsatdilar, so'ngra miya reaksiyasini o'rganish uchun PET skaneridan foydalanishdi.

Biroq, so'nggi o'n yil ichida o'lchash va eksperimental usullar rivojlanib borgan sari natijalar ham rivojlandi. Masalan, fMRI PET skanerlashdan ko'ra tezroq, shuning uchun tadqiqotchilar miyaning stimullarga javobini torroq vaqt shkalasida o'rganishlari mumkin, deb tushuntiradi Rauch. Masalan, Neuroscience Letters tadqiqotida psixolog Volfgang Miltner va Germaniyadagi Fridrix Shiller universitetidagi hamkasblari o'rgimchak, ilon va qo'ziqorin tasvirlarini ko'rib chiqishda o'rgimchak fobiyalarini o'rganish uchun fMRI dan foydalanganlar. Bu safar tadqiqotchilar Amigdala o'rgimchak fobiyalarida nazorat guruhiga qaraganda faolroq ekanligini aniqladilar.

Boshqa tadqiqotchilar fobiya stimulini "niqoblash"ni aniqladilar, shunda ishtirokchilar buni ko'rishadi, lekin buni anglamaydilar, qiziqarli natijalar beradi. 2004-yilda Emotion-da o'tkazilgan tadqiqotda (4-jild, № 4, 340-353-betlar) Ummon va uning hamkasblari ilon va o'rgimchak fobiyasi bilan og'rikan 16 kishiga ilon va o'rgimchak fotosuratlarini, so'ngra neytral fotosuratni ko'rsatdilar. Namoyish shu qadar tez ediki, ishtirokchilar ilon yoki o'rgimchakni ko'rganlarini anglamadilar. Keyin tadqiqotchilar neytrallarni ko'rsatishdan oldin ishtirokchilar qo'rqinchli ogohlantirishlarni ongli ravishda qayd etishlari uchun yetarlicha uzoq kutishdi.

Tadqiqotchilar shuni aniqladilarki, vaqt ongli onga imkon bermasa, Amigdala ham fobik, ham qo'rquvga tegishli ogohlantirishlarga javob beradi (qo'rquv uchun tegishli stimullar o'rgimchak fobiyasi bo'lgan odamlar uchun ilon tasvirlari va aksincha). Ammo vaqt xabardorlikka imkon berganida, Amigdala faqat fobik stimullarga javob berdi. Bu shuni ko'rsatadiki, Ummonning aytishicha, Amigdala tahdid solishi mumkin bo'lgan har qanday narsaga darhol javob beradi, ammo ishlov berish uchun ko'proq vaqt bo'lsa, miyaning boshqa sohalari amigdalaning dastlabki reaksiyasini bostiradi. Nihoyat, ba'zi tadqiqotchilar fobiya davolash paytida va undan keyin miyada nima sodir bo'lishiga alohida e'tibor berishni boshladilar. Psixologlar Tomas Furmark, Mats Fredrikson, va ularning Shvetsiyadagi Uppsala universitetidagi hamkasblari PET skaneridan foydalanib, odamlar guruh oldida chiqish qilganda ijtimoiy fobiya bilan og'rikan 18 kishining miya faoliyatini o'rganishdi. Keyin ishtirokchilarning uchdan bir qismi to'qqiz haftalik kognitiv xulq-atvor terapiyasini oldi, uchdan bir qismi selektiv sitalopram serotoninini qaytarib olish inhibitori oldi va uchdan bir qismi hech qanday davolanishni olmadi. Tadqiqotchilar to'qqiz hafta ichida va yana bir yil o'tgach, xuddi shu ommaviy nutq vazifasidan foydalangan holda bemorlarni yana sinovdan o'tkazdilar. Ular to'qqiz haftadan so'ng Amigdala va unga aloqador kortikal hududlarda faollashuv odamlarda bir yildan keyin qanday alomatlar yaxshilanishini bashorat qilishini aniqladilar.

Doimiy qo'rquvga ega bo'lish sizning his-tuyg'ularingizni yengishga qodir emasligingizni, harakat qilish o'rniga qo'rqaningizda ularni nazorat qila olmasligingizni va "yurgan" his-tuyg'ularni to'xtata olmasligingizni anglatadi. O'zini boshqara olmaslik kuchsizlik va umidsizlik tuyg'usini keltirib chiqaradi, hayotiylikni yanada pasaytiradi, passivlik va pessimizmni rivojlantiradi. Shunday qilib, sekin harakat minasi kabi qo'rquv o'ziga bo'lgan ishonchni, harakatlar va harakatlardagi qat'iyyatni, maqsadga erishishda qat'iyyat va qat'iyyatlilikni pasaytiradi. O'z kuchiga ishonmasdan, odam endi samarali kurasha olmaydi, o'z huquqlarini himoya qila olmaydi, u mag'lubiyat psixologiyasini rivojlantiradi, o'zini muvaffaqiyatsizlikka oldindan tayyorlaydi va ko'pincha muvaffaqiyatsizlikka uchraydi, tobora ko'proq uning qobiliyatsizligi va qadrsizligiga ishonch hosil qiladi. Bunday sharoitda tinchlantiruvchi vositalarga, shu jumladan o'tkirlikni susaytiradigan tajribalarga ehtiyoj ortadi.

Qo'rquv, shuningdek, tobora tezlashib boradigan, xavotir holatida xavotir yoki letargik, qo'rquvda inhiye qilinadigan fikrlashni buzadi. Ikkala holatda ham u moslashuvchanlikni yo'qotadi, cheksiz qo'rquv, oldindan sezish va shubhalar bilan cheklanadi. Ikkinchi darajali tafsilotlar asosiy narsani yashiradi va idrokning o'zi yaxlitlik va o'z-o'zidan yo'qoladi. Hissiy keskinlikning kuchayishi va kulgili ko'rinishdan qo'rqish. Kerak bo'lganda noto'g'ri yoki noto'g'ri ish qilish tufayli kognitiv faollik, qiziquvchanlik va qiziqish kamayadi. Barcha yangi, noma'lum narsalar ehtiyotkorlik va ishonchsizlik bilan qabul qilinadi va xatti-harakatlar passiv va haddan tashqari ehtiyotkor bo'ladi. Ba'zi hollarda, odamlar qo'rquvdan shunchalik charchashadiki, ular tashabbusning har qanday namoyon bo'lishidan bosh tortadilar va tashqi tomondan befarq va befarq odamlar kabi taassurot qoldiradilar.

Bunday sharoitda yuzaga keladigan tashvishli-pessimistik munosabat tasodifiy, yoqimsiz hamma narsa halokatli ahamiyatga ega bo'lishiga va doimiy xavf belgisiga aylanishiga olib keladi. Inson endi kerak bo'lgan joyda tavakkal qila olmaydi, buzilmagan yo'llarga ergashmaydi, sir va shubhalardan qo'rqmaydi, ya'ni u innovatsion va kengroq ma'noda ijodiy jarayonning asosini tashkil etadigan barcha narsalarga qodir emas.

Insonning hissiy-ixtiyoriy sohasi va tafakkurini buzadigan barqaror fobiya bilan, boshqalarning unga bo'lgan munosabati u tomonidan tobora noo'rin tarzda qabul qilinadi. Aftidan,

odamlar avvalgidek munosabatda bo'lmaydilar, tushunmaydilar, hukm qiladilar. Nafaqat tashvish, balki shubha ham mavjud. Obsessiv fobiyalar, hamma bilan birga bo'lish va to'laqonli, ijodiy faol va band hayot kechirish istagiga qaramay, toqat qilib bo'lmaydigan ijtimoiy-psixologik izolyatsiyani rivojlanishiga olib keladi. Vujudga kelgan fobiya tufayli odam avval jamoat transportidan foydalanishni to'xtatadi ("siz hech qachon nima bo'lishi mumkinligini bilmaysiz"), keyin ishga borishni to'xtatadi. Fobik nevroz mavjud va odam allaqachon psixoterapevt yoki psixologga murojaat qilish vaqti keldi.

Xulosa. Ijtimoiy qo'rquvlarning semantik makonini aniqlashga, ijtimoiy vaziyatlarni hissiy va kognitiv baholash makonida o'rganishga imkon beradi ijtimoiy vaziyatlarda yuzaga keladigan "tana topologiyasi" darajasida stressni engillashtirish muvaffaqiyatni baholash, ma'lum bir algoritmgga xos bo'lgan hissiy-kognitiv javob berish uchun aniqlangan tana zonalariga e'tibor qaratish lozim.

Psixologik ma'lumotlarni tahlil qilish xulq-atvor faoliyati yo'nalishining o'ziga xos xususiyatlarini, vaziyatda ishtirok etish istagi va to'siqlarning sub'yektiv yengib bo'lmaydiganligi o'rtasidagi qarama-qarshilik oralig'ida lokalizatsiya qilingan motivatsion-ehtiyoj ziddiyatining makonini aniqlashga imkon beradi

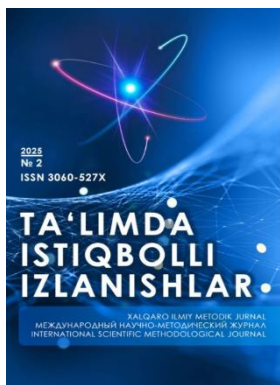
Vaziyatga hissiy va kognitiv javob berish algoritmlarini o'rganishning psixosemantik metodologiyasi bashoratli modellarni yaratishga imkon beradi SF ning asosiy diagnostik mezonibulari bu vaziyatda qo'rquvning og'irligi bo'yicha yuqori ko'rsatkichlar (ijtimoiy vaziyatlarni baholashning denotativ semantik tuzilishidan ko'ra ko'proq), ularni hissiyotlarning psixofiziologik ko'rsatkichlari bilan sezilarli darajada qo'llab-quvvatlash, shuningdek, hissiy stress zonalarida mavjudligi-motivatsion va ehtiyojlar to'qnashuvi, ijtimoiy fobiya bilan muhim ehtiyojni qondirish istagi o'rtasida hissiy va motivatsion ziddiyat mavjud bo'lib, uni amalga oshirish faqat ijtimoiy vaziyatlarda (xavfsizlik, tan olish, ijtimoiy maqomni saqlab qolish zarurati) va unda ishtirok etishning sub'yektiv ravishda qabul qilingan xavfi o'rtasida kuchli ijtimoiy qo'rquvlar mavjudligi SF "noaniqlik", "tashqi jozibadorlikni baholash", " intellektual qobiliyatlarni baholash" tegishli vaziyatlarda ishtirok etish istagi bilan birlashtirilgan

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Тревожное фобическое расстройство детского возраста/ И. А. Хрущ.—Мн. БГМУ, 2004.
2. Психологик консультация ва психокоррекция дарслик. У.М. Рузиев -2021
3. Рузиев У.М. Симптомы социальной фобии человека. // Вестник интегративной психологии. -Ярославль: 2022 Выпуск 24 289ст-292ст
4. Рузиев У.М. Социальные фобии: причины возникновения и влияния на поведение человека, диагноз и психокоррекция. // Вестник интегративной психологии -Ярославль: 2022 Выпуск 26 ст 192-197
5. Ro'ziyev U.M. Xavotirli bolalar, ijtimoiy fobiya namoyon etilishining o'ziga xos xususiyatlari. // Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar (2022 y №6) -Buxoro: B. 337-344.
6. Ro'ziyev U.M. O'spirinlarda ijtimoiy fobiya rivojlanishi bilan bog'liq holatlarning diagnostikasi va psixokorreksiyasi. // № 4, 2022 "Psixologiya ilmiy jurnali" -Buxoro: B.125-132.

Yusupova Maxmudaxon Egamnazarovna	Maktabgacha yoshdagi bolalarda tafakkur operatsiyalarini rivojlantirish	154
Ro'ziyev Umar Muzafarovich	Ijtimoiy fobiya rivojlanishi bilan bog'liq holatlarning muammolari va diagnostikasi	158
Saidov Said Rustamovich	Shaxsning kreativligi tushunchasi va uni oliy o'quv yurti ta'lim muhitida rivojlantirish imkoniyatlari	162
Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li	O'spinlik davrining o'ziga xos psixologik xususiyatlari	169
Rajabova Zebiniso Axmadovna	Ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslarga kasbiy motivatsiya berishning psixologik xususiyatlari	172
Shernazarov Zuxriddin Zulfiddin o'g'li	O'smirlar ongida qadriyatlar tizimini shakllantirishning pedagogik va psixologik omillari	176
Turgunova Gulru Todjiboyevna	Maktabgacha yoshdagi bolaning shakllanishida ota-ona va muloqotning roli	181
Кенжаева Хуршида Пулатовна	Социально-культурное сопровождение студенческой Молодежи по формированию лидерских компетенций	185
Urazbayeva Yulduz Abdullayevna, Jumaniozova Gulrux Ulug'bek qizi	Kasb-hunar maktab o'quvchilarining ta'lim olishga bo'lgan motivatsiyasiga turli omillarning ta'siri	193
Kalandarova Madina Baxadirovna	Homilador ayollar emotsional holati dinamikasi	197
Kayumova Dildora Ikrom qizi	O'quvchi shaxsida kasb tanlash motivatsiyasi shakllanishiga ta'sir etuvchi pedagogik-psixologik omillar	202
Atabayeva Nargis Batirovna, Dadaboyeva Nazokatxon Muxamedovna	Psixologiya yo'nalishi talabalarida etnik tolerantlik namoyon bo'lishining o'ziga xos xususiyatlari	208
Арашова Гулнора Амиркуловна	Психологические последствия заболевания covid-19	212
Mardonova Marjona Orif qizi	Talaba yoshlarda axborot iste'moli madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik determinantlari	221
To'rayev Ahmed Xolmo'minovich	Ekologik ong tushunchasi va uni boshlang'ich sinf o'quvchilarida shakllantirish zarurati	225
Вафаева Дилафруза Артиковна	Социально-философский анализ игровой зависимости как формы культурной девиации	230
Maxmudova Dilarom Axmadovna	O'spin yoshdagi odam savdosi qurboni bo'lgan yigit va qizlarda o'z-o'zini anglash va o'z-o'ziga munosabat muammosining ijtimoiy psixologik xususiyatlari	235
Negmatova Sanobar Qarshiboyevna	Maktabgacha yoshdagi bolalar kommunikativ qobiliyatlarini o'rganishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	240
Sapayeva Gulnoza Azimboyevna	Maktabgacha yoshdagi bolalar iqtidorini rivojlantirish metodikasi	245
Bekmurodova Dilnoza Pirimovna	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni mustaqil fikrlashga o'rgatishda o'yin faoliyatining o'rni	249
Karimova Nilufar Zohidjon qizi,	Boshlang'ich sinf o'quvchilariga sog'lom psixologik ta'lim muhitini yaratishning o'ziga xos ahamiyati	253

Ismatova Dilafruz Tuymuratovna		
Tursunova Mohinur Bahodir qizi, Ismatova Dilafruz Tuymuratovna	Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda kreativlik xususiyatini rivojlantirishning o'ziga xos psixologik usullari	258
Sunnatova Xurshida Zafar qizi, Ismatova Dilafruz Tuymuratovna	Oilaga psixologik xizmat ko'rsatish darajasini takomillashtirish usullari	263
Erkayeva Difuza Muxtorovna, Ismatova Dilafruz Tuymuratovna	Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisi shaxsining ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini takomillashtirish	267
Axtamova Ferangiz G'ayrat qizi	Abdurauf Fitratning hayoti va faoliyati: jadidchilikdan siyosiy qatag'onlargacha bo'lgan yo'lining falsafiy tahlili	272
Ibodulloyev Nurali Sheraliyevich	Talabalarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda psixologik va pedagogik yondashuvlar	276
Нарзуллоева Саломатбону Сунатуллоевна	Понимание манипуляции студентами в разных системах	280
Nusratova Mexriniso Baxshilloyevna	Oliy ta'lim muassasalarida pedagog va talaba o'zaro munosabatlarida altruistik xulq va motivlarning shakllanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar	289

“TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR”
XALQARO ILMIY-METODIK JURNALI UCHUN
MAQOLALARNI RASMIYLASHTIRISH TALABLARI

“Ta'limda istiqbolli izlanishlar” ilmiy jurnali mualliflari diqqatiga!

1. “Ta'limda istiqbolli izlanishlar” ilmiy jurnali ilmiy maqolalarni o'zbek, rus va ingliz tillarida chop etadi.

2. E'lon qilinadigan maqolalarga bo'lgan asosiy talablar:

ishning dolzarbligi va ilmiy yangiligi;

maqolaning hajmi: adabiyotlar ro'yxati, chizma va jadvallar inobatga olingan holatda 3-8 betgacha;

maqola nomi, annotatsiya (50-60 ta so'z) va tayanch so'zlar (8-10 ta) ingliz, o'zbek va rus tillarida keltiriladi.

3. Maqola boshida mavzu, muallifning F.I.O. (to'liq yozilishi kerak), mualliflar bir nechta bo'lsa, ularning har biri haqida to'liq ma'lumotlar berilishi shart, tashkilot, shahar, mamlakat, muallifning e-maili ko'rsatiladi. Matnda kirish qismi, tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar, olingan natijalar va ularning tahlili, xulosa, adabiyotlar ro'yxati, albatta, keltiriladi. Maqolada keyingi 10-15 yilda e'lon qilingan adabiyotlarga havola qilinishi tavsiya etiladi.

4. Matn uchun: Microsoft Word; Times New Roman, 12 shrift, maqola nomi bosh harflarda, interval 1,0; abzas 1,0 sm, yuqori va pastki tomon 2 sm, chap va o'ng tomon 2 sm.

5. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo'lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to'liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

6. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro'yxatda ko'rsatiladi. Matn ichidagi ko'chirmadan so'ng iqtibos olingan asarning ro'yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o'rinda kitob, to'plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to'liq nomi, nashr ko'rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko'rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa nomeri ko'rsatiladi.

7. Maqola matni kamida 70-80 % muallifning shaxsiy izlanishlari natijasiga asoslanishi lozim. Topshirilgan maqolalar “Antiplagiat” tizimi yordamida tekshiriladi.

8. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo'lsa, barcha savol va e'tirozlar bo'yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

9. Tahririyat maqolani taqrizga yuboradi, taqriz ijobiy bo'lsa maqola jurnalda chop etish uchun qabul qilinadi. Jurnalda anjuman tezislari va ma'ruzalari chop etilmaydi. E'lon qilingan materiallarning haqqoniyligiga va ko'chirilmaganligiga shaxsan muallif javobgardir.

10. Tahririyat maqolaga ayrim kichik o'zgartirishlarni kiritishi mumkin. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan ko'rib chiqilmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

11. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonidan qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o'zgartirishlar kiritishga haqlidir.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko'rib chiqilmaydi.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2025-yil 16-fevral kuni № 622042-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Tahririyat manzili: 200117, O'zbekiston Respublikasi,
Buxoro shahri Alpomish ko'chasi, 9-uy
Elektron manzil: <https://fanistiqbollari.uz>
Telegram raqami: +998 (93) 689-80-90

Ta'limda istiqbolli izlanishlar //xalqaro ilmiy-metodik jurnal.
Buxoro, 2025. № 5-son, 1-qism. B. 289